

SLOVENSKI NAROD.

zhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Politični utrinki.

Kakor je nekdan v Woolsthorpu živečega genijalnega Newtona jabolko, ki je palo raz drevo, napotilo k preiskovanju in premišljevanju, katerega posledica je bila čudovita teorija o gravitaciji, isto tako tudi v političnem življenju čestokrat neznan slučaj daje priliko, opazovati ali vsaj domnevati, kaj se godi in snuje za kulisami, za katerimi se kuje in ugiblje osoda narodov.

Tak slučaj je nenadna boleost nemškega poslanika na Dunaji, princa Reussa, ko je tja dospel ruski minister Giers, nič manj pa tudi sedanje bolehanje sicer že jako starega nemškega cesarja Viljema in njegovega vedno „železnega“ kancelarja Bismarcka. Vse kaže na to, da je na berlinskem dvoru mnogo taci, ki so vsled zdaj nastalega političnega vremena „stark verschnupft“.

In kakor v potrditev te slutnje poroča nam včerajšnji brzojav, da se je tudi nemškega poslanika v Londonu grofa Münster a polotila tolika „naduha“, da mu ni bilo moči prisustvovati jako važnej dunavske konferenci, katera se je zbog teh slučajev morala odložiti na 12. t. m.

Jako čudno je vsekako, da je skoro v isti hip bolehnost navladala štiri najodličnejše dostojanstvenike jedne in iste mogočne države in slutev, da je te četvorice bolezen le diplomatskega značaja, ima veliko za se. Newtonova „gravitacija“ predstavljena v politiko prouzročila je baje vse novo konstelacijo, vsaj tako se more čitati mej vrstami v raznih časnikih.

„Fremdenblatt“, glasilo našega ministra vnanjih zadev, braneč v uvodnem članku grofa Kalnokyja skoro naravnost pove, da je sporazumljenje mej Rusijo in Avstrijo zastran dunavskega vprašanja gotovo, pri katerem bi bila Rusija Avstriji na službo, slednja bi se pa tudi nikakor ne protivila,

da se zjedinite obe Bulgarski v jedno celoto. „Hamburger Correspondent“ pa prav resno zatrjuje, da vsled dogovorov na Dunaji Rusija dobi zlati Carigrad, ž njim pa gospostvo nad vzhodnim balkanskim poluotokom, katerega zapadna stran bi pripala Avstriji. Za ta program je zavzeta velika in mogočna stranka na dunajskem dvoru, in avstrijsko-ruska zveza bi stopila na mesto avstrijsko-nemške.

Po mnenji magjarskih listov (n. pr. Ezyetértés) je prijateljstvo mej Rusijo in Avstrijo sigurno, prva bode slednjo podpirala v dunavskem vprašanju, a Avstrija bode dovolila zjedinenju Bulgarov. Bulgarska pa, ki ima že sedaj tako izbornu svobodno ustavo, kakor Finska, pride popolnem pod upliv Rusije, katera bode zavladala nad vsem Balkanom. Če se tudi časnikarskim člankom ne more prisvajati odločilne važnosti, se vendar tajiti ne more, da imajo Magjari v političnih vprašanjih izredno fin nos, da mora tedaj na tem govoričenju biti kolikor toliko istinitosti.

Približevanje Avstrije in Rusije, gotovi dogovori mej njima in kot nasledek trdna zveza, to je bolezen, ki je šinila Bismarcku v zastarele ude, kateri zdaj uvideva, da kdor drugemu jamo koplje,, naposled sam po sami ostane, in kateremu v tolažilo pri tem sitnem in dosedaj nenavadnem položaji ostane vsaj toliko humorja, da po dolgih tiradah priznava, da mu je najljubša misel, „wie wir uns bei erster bester Gelegenheit aus dem Staube machen können“. Tako vsaj poroča „N. F. P.“ in ta boterca mora to znati.

Vажnost kranjskega učiteljstva v narodnem oziru pri sedanjih sestavi šolskih gospodk.

—li.— V začetku t. l. preustrojile so se vse šolske gospodke na Kranjskem. — Ker je silno

važno, v kakšnih rokah se naše šolstvo nahaja, zato hočemo sedaj, ko se na novo ustanovljajo c. kr. okrajni šolski sveti in krajni šolski odbori, spregovoriti še jedenkrat kratko besedo o njih, zlasti pa o nalogi, katero imajo učitelji v sedanjih šolskih zastopih. O najvišji šolski gosposki v deželi, o c. kr. deželnem šolskem svetu smo bili o svojem času že povedali svoje mnenje; če je bilo ono tudi preveč optimistično, nas pa to tolaži, da prihodnja zastopnika kranjske slovenske dežele ne bosta v tej korporaciji zagovarjala jedino le nemštva, kakor sedanja dva.

Zanimljivo so sestavljena sedaj c. kr. okrajna šolska svetovalstva na Kranjskem. Dočim so bili poprej zastopniki ljudstva in dežele narodni, zastopniki učiteljstva pa ne povsod, je to sedaj ravno nasprotno. Deželni odbor imenoval je po svojih nazorih, učiteljstvo pa si je izbralo v vsakem okraju v svoje skupne može skoro najodličnejše narodnjake; škofijstvo pa je odločilo v vsakem okraju dekana, torej več ali manj narodnega duhovnika. Tako vidimo, da se skoro v vsakem okrajnem šolskem svetovalstvu nahaja polovica narodnjakov (učitelja in duhoven), polovica pa naših nasprotnikov (zastopnika deželnega odbora in šolski nadzornik). Odločilni glas ima torej predsednik, to je okrajni glavar. Kjer je ta prijatelj domače šole in domačega jezika, ondi bodo okrajni šolski uradi sklepali in delovali v našo korist, t. j. za urno in uspešno povzdigo našega še zelo zanemarjenega narodnega šolstva. To delovanje bode v onih okrajih še prej kaj dejanskega uspeha imelo, kjer je nastavljen šolski nadzornik, kateremu bije srce v resnici za dom in narod. Kolikor pa iz skušnje vemo, nemamo še veliko taci, ki bi iz lastnega nagiba in lastnega prepričanja za omiko in okrepljenje našega naroda delali tako, kakor delajo oni naši domoljubi, ki imajo to osvedočenje, da očvrste-

LISTEK.

Junak našega časa.

(Roman M. Lermontova posl. J. P.)

(Dalje.)

B e l a.

(Konec.)

Dopoludne bila je mirna in molčeča, dasi jo je zdravnik vedno silil z zdravili.

— A, prosim vas, rekel sem, vsaj ste rekli, da vsekako umrje; čemu jo nadlegujete z zdravili?

Vender je bolje, Maksim Maksimič, rekel mi je, imam vsaj lahko vest.

To je lepa stvar, za vest!

Popoludne tožila je strašno čez vročino. Odprli smo vsa okna, a zunaj bilo je topleje kakor v sobi. Naložili smo ledu poleg njene postelje, — a vse ni nič pomagalo. Vedel sem dobro, da je ta neznosna vročica znamenje, da se bliža smrt, in povedal sem to Pečorinu.

— Vode, vode, klicala je z zamolklim glasom in povzdignila se je nemnožno v postelji. Pečorin po-

stal je bled kakor kreda in podal jej je vode. Jaz sem pa zakril obraz z rokami in začel moliti neko molitvico, katero ne vem . . . Že marsikoga videl sem umirati na bojiščih in v bolnišnicah, a to ni bilo nič proti takej smrti, prav nič.

A bilo je še nekaj družega, kar mi je pretresalo srce; v svojih poslednjih trenutkih se ni nič spomnila mene . . . a vender ljubil sem jo kakor oče! . . . Bog jej odpusti! No, da povem resnico, kaj sem bil v njenih očeh, da bi bila mogla misliti name v smrtnej uri . . .

Kakor hitro izpila je vodo, čutila je, da jej je bolje in čez malo časa izdihnila je.

Odšel sem Pečorina iz sobe in šla sva na trdnjavine nasipe. Korakala sva dolgo drug poleg družega z rokami navzkriž in besedice nisva spregovorila. Na njegovem obrazu nisem opazil nikake žalosti. Jaz bi na njegovem mestu bil umrl od gorja. Naposled usel se je on na zemljo v senco in začel črtati podobe v pesku. Že zaradi prilika sem ga malo tolažil. On je pa povzdignil glavo in se zasmehljal. . . . Pri tem smehu stresel me je mraz po udih in odšel sem, da pripravim, kar je treba za pogreb.

Priznam sam, da sem se največ zato bavil

s temi skrbmi, da sem malo razstresel svoje misli. Imel sem kos termalana in velel sem s tem olepšati njeno rakvo, in okinčal sem jo s čerkeskimi portami, katere je bil kupil Pečorin za njo.

Drugo jutro zgodaj pokopali smo jo zunaj trdnjave blizu reke, ne daleč proč od tistega mesta, kjer je poslednjikrat sedela. Okoli njene majhne gomile rastejo bezgovi grmi in akacije. Rad bi bil postavil križ na njen grob . . . a nisem se upal . . . vsaj vender ni umrla kakor kristjana.

— In Pečorin? vprašal sem ga.

— Pečorin je dolgo bolehal in hujšal; nikoli nisva govorila več o Beli; opazil sem, da mu je bilo to neprijetno, zato sem molčal. Čez tri mesece predstavili so ga v drug polk v Georgijo. Od tistega časa se nisva videla več . . . A pravil mi je nekdo, da je odšel v Rusijo in ni več v aktivnej službi. Sicer pa nas jeden le pozno kaj zve.

Zdaj pritoževal se je stotnik, kako je neprijetno, da zve vse novice še le čez jedno leto; verjetno za to, da bi zaglušil tužne spomine.

V govorjenju se mu nisem utikal, a poslušal sem ga.

nje Slovencev, more Avstriji le koristiti, nikdar pa jej ne škodovati. Zato pa, ker nam niti vlada niti deželni odbor v omenjene okrajne šolske odbore nista poslala popolnem naših ljudi, treba bode zlasti učiteljem in duhovnikom zastopati strogo, brezizjemno in odločno narodno-šolsko stališče. Dozdaj se je bilo največ po predsednikih in šolskih nadzornikih nekako utihotapilo semtertje preveč tujega jezika v naše šole, o čemer so učiteljski strokovnjaki dobro vedeli, a se temu — evfemiatično rečeno — nikakor ne protivili. Uradovanje nemško teh uradov, dopisovanje nemško z učitelji, s krajnimi šolskimi sveti, nemščine čisto nezmožnimi kmetjskimi ljudmi, je bila tudi pomota pri teh bivših šolskih odbori, kateri, če tudi narodni, je niso mogli odpraviti, ker so naleteli na preveliko oviro. Toda sedaj so se pa politične razmere načelno predrugačile, in treba je, da se tudi praktično. Principijelno je nam enakopravnost zagotovljena in tudi praktično bode izvedena, ako jo poklicani faktorji na pravem mestu odločno tirjajo. V okrajnih šolskih svetih naj torej učiteljski zastopniki, ki so to zaupanje tudi radi svojega narodnega prepričanja dobili, in duhovniki povzdignejo svoj glas za pravice našega jezika. Pred vsem naj tirjajo, da se upelje pri teh korporacijah slovensko uradovanje, da se nemščina po kmetjskih večrazrednicah učile kot prosti predmet, da se šolske in učiteljske knjižnice pomnože s slovenskimi knjigami, da se uradnim šolskim listom pripozna „Učiteljski Tovariš“, ne pa „Laibacher Schul-Zeitung“ itd. Toliko smo hoteli novim narodnim okrajnim šolskim svetovalcem na srce polagati z narodnega našega stališča; kako naj pa oni delujejo z ozirom na šolo, pedagogiko itd. to razmotravati je pa naloga šolskih listov.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 6. februarja.

V nedeljo je bil pod prvosedstvom Nj. Veličanstva skupni **ministerski svet**, katerega so se udeležili skupna ministra Kalnoky in Kallay in sekcijški šef fml. Vlasits zastopajoč vojnega ministra; potem avstrijski ministri Taaffe, Dunajevski in Pino in pa ogrski ministri Tisza, Szapary, Kemeny in Raday. Da sta bila vanj pozvana oba ministra, v kojih področje spada komunikacija, kaže na to, da se je ta svet bavil z onimi stratežičnimi železnicami, katere je v zadnjem zasedanju delegacij vojni minister imenoval zelo potrebne. Pred svetom in po njem posvetovali so se ogrski ministri posebej. Posvetovanja se še nadaljujejo in ostanejo ogrski ministri še do jutri na Dunaji.

Zopet se čuje o noveji demonstraciji **irredentovcev v Trstu**, ki je bila naperjena proti avstrijskemu vojaštvu. Dve delavski društvi: „Società Operaia triestina“ in „Fratellanza Artigiana“ napravili ste bili namreč javne plese, pristopne vsemu občinstvu, le „uniformiranim osobam“ ne, kakor so to očitno naznanjali plakati po zidovih. Omenjaje to novo demonstracijo, pravi „Triester

Čez jedno uro bilo je že vse pripravljeno na pot. Medlo ni več in nebo se je zjasnilo. Odpravili smo se dalje. Mej potom nisem mogel strpeti, da bi ne poprašal stotnika kaj o Beli in Pečorinu.

— Ali niste slišali nikoli, kaj je bilo pa z Kazbičem? vprašal sem ga.

— S Kazbičem? Ne, prav zares ne vem nič gotovega . . . a pravili so, da se v prednjih vrstah naših sovražnikov bojuje nekakov Kazbič v rudečem plašči, ki je tako predrzen, da prihaja celo mej naše vrste in se zna jako dobro ogibati puškinih krogelj, ki mu žvižgajo mimo ušes. Ta bi utegnil biti. —

V Kobi ločil sem se od Maksima Maksimiča; jaz sem se odpeljal s poštnimi konji, on me pa ni mogel dohajati, ker je bil njegov voz pretežek. Nisva se nadejala, da se bova videla še kdaj . . . vendar sva se še srečala enkrat, ako hočete povem vam kako je bilo . . . Samo priznajte, da je Maksim Maksimič jako pošten človek . . . Če mi priznate to, poplačan sem dovoljno za svojo morda predolgo pripovedovanje.

(Dalje prih.)

Tagblatt“: „Ako bi tu garnizovali vojaki, ki so manje disciplinirani in manj priljudnega duha navzeti, kakor je pa avstrijsko vojaštvo: to očitno in nerazumljivo zasramovanje in preziranje častne njihove obleke bi lahko bilo prouzročilo obžalovanja vredne posledice. K sreči pa je avstrijska vojska preveč napolnena s prepričanjem o visoki svoji moralni vrednosti in dostojanstvu, da bi na tako pobalinsko predrznost drugače odgovarjala, nego s preziranjem.“

Vnanje države.

Program **ruskega dvora** ob priliki kronanja se je za sedaj tako-le določil: V dan 26. februarja starega računanja: Rojstveni dan carjev, svečani diner, dvorni ples. — 2. marca: Crkveno slavljenje dneva prestolonasopnega, dvorni obed. — 8. marca: Dvorno spremstvo preseli se v Gačino. — 22. aprila: Car in carica potujeta v Moskvo k blagoslovljenju Izveličarjeve katedrale; mej tem se 24. aprila dvorno spremstvo preseli v Peterhof. — 8. maja: Celi dvor potuje v Moskvo. — 12. maja: Glasniki oznanjujejo kronanje. — 15. maja: Maziljenje in kronanje. — Od 16. do 25. maja: Trije dvorni plesi.

V Londonu sešla se je **podonavska konferenca**: razven turških zastopnikov navzočni so že vsi članovi. Oficijelni krogi londonski ne pripisujejo tej konferenci posebne važnosti, kakor se od le-tam poroča „Berliner Tagblatt“-u, zato bode takoj po otvorenju konference po lord Granville-ji predsedstvo zavzel lord Fritz Maurice. To je dognano, da se Bulgarija ne bode pripustila k tej konferenci, ker je Porta izjavila, da bi sicer ona morala izostati. Tudi Srbija bode imela govoriti samo o vprašanjih, ki se direktno tikajo njenega brodarkega področja. Knez Ghika, rumunski poverjenik, ni dobil še vabila, ker se bode o dozivu Rumunije ukrepalo še le v prvej seji. — Glede ruskega vedenja tej konferenci nasproti priobčuje „Temps“, da bode ruski poverjenik izjavil, da hoče Rusija pomoči k razvitku trgovine na spodnji Donavi, da hoče otvoriti svobodno brodarstvo na priustji Kijije z nasipi in drugimi stavbami, za kar bode prosila dovoljenja od drugih vlastij.

Iz Gorice poroča se „Triester Tagblattu“ da je grof **Chambord** odposlal pismo generalu Charette, v katerem mu odsvetuje krušiti mir Francije z oboroženim „pronunciamento.“ V tem pismu pravi: Kdor ljubi domovino, mora želei, da se ne stresa pod topotom domače vojske. Dolžan sem Vam ponoviti besede, katere je Ljudevit XVIII. govoril Vašim junaškim pradedom: „Največje važnosti je, da oni, kojega njegova junaška dela store drugim ustanoviteljem monarhije, v složnosti deluje z onim, kojega rojstvo kliče k vladanju.“

O **Egiptu**: V nedeljo podpisal je khedive dekret glede imenovanja mejnarodnega odškodninskega komisijona. Prva njega seja bode v dan 6. februarja. Ravno tako imenoval je khedive tudi Colvin-a financijalnim sosvetovalcem egipske vlade.

Dopisi.

Iz ljubljanske okolice 29. januarja.

[Izv. dop.] Pretečeni teden prišel je jako elegantno napravljen človek v Sotesko, malo a imovito vas na Savi. Prišel je k nekemu imovitemu vinskemu trgovcu in položil nek zemljevid na mizo ter rekel, da je na zemljevidu zaznamovan kraj, kjer se v zemlji zaklad nahaja. Prosi hišnega gospodarja, da bi mu posodil kramp in da bi ga spremil v hrib. Gospodar ga uboga in se poda z njim zaklad kopat. In glej čudo! Komaj začne kopati, že udari na pisker, iz kojega se usuje polno zlatov! Od teh izkopanih zlatov dá tri gori omenjenemu kmetu za izkazano mu ljubav. Potem začne gledati zopet na zemljevid in pravi, da je še jeden zaklad pri nekem znamenji zakopan. Poda se tja s kmetom in začne tudi tukaj kopati po zakladu. Sreča mu je bila tudi tukaj jako mila. Izkoplje tudi tukaj cel pisker samih — zlatov! Mej tem čudom se je nabralo mnogo ljudi in je zavidalo srečnega. Zdaj je še le začel srečni neznanec svoje delo. Jako veselega obraza ponuja kmetom, ako hočejo kaj zlatov zmenjati, kajti dal bi jih jim rad po dva goldinarja, čeravno so bili 5 gld. vredni. Toda skušnja je izučila našega kmeta do dobrega. Začeli so se posmehovati njegovi ponudbi, nevarnost mu je jela pretiti in kmalu bi ga bile močne roke prijele, ako bi ne bil odnesel ob pravem času petá. Da je bil prišel sam zakopat zaklada in da zlati niso bili pravi, temveč „Spielmarke“, je gotovo častiti čitatelj sam že uganil.

Iz Žirov 4. februarja. [Izv. dop.] V lepejši s primernimi napisi okinčane sobani našega bralnega društva zbralo se je dne 28. januarja precej občinstva iz Žirov in bližnjih vasij.

G. predsednik spomina se v primernem nagovoru petindvajsetletnice — morda kar Žiri stoje? Nikakor ne, pravi, kajti Žiri so bile, ko še o Idriji duha ne sluha bilo ni. Koliko časa da Žiri stoje, tega se ne ve, vendar se pa v starih listinah bere, koliko kmetov je bilo v posameznih vaseh pred šest sto leti.

Ko nam pove, po koliko kmetov je bilo v istem času v vsakej vasi, pravi, da ravno letos je petindvajset let, kar je bil oče slovenskega naroda, ranjki dr. Janez Bleiweis v Žiréh. Kako se mu je dopadla naša dolina, čedne hiše, lepo obdelano polje, sploh umno gospodarstvo, to nam v „Novicah leta 1848“ popisuje sam. G. predsednik nam prebere potem, kar je pisal v srcih vseh Slovencev nepozabljivi dr. Janez Bleiweis. Po prebranji „Novic“ nam v izvrtnem govoru opiše dr. Janez Bleiweisa in njega neumorno delovanje za ves slovenski narod. Z radostnim srcem se spomina sedemdesetletnice dr. Bleiweisove in velike slavnosti, kakoršne Ljubljana preje ni videla in morda tudi ne bode več.

S tužnim srcem se pa je tudi spominal časa, ko je slovenski narod izgubil svojega najboljšega očeta, ki se je preselil iz solzne doline v boljšo, pravo domovino.

Dr. Bleiweisovo geslo: „Vse za vero, dom, cesarja“ naj bode vsikdar naše geslo. Samo to geslo nas pripelje do gotove zmage, pod tem geslom hočemo živeti in umreti. S „Slavo! dr. Janez Bleiweisu“ sklene svoj koreniti govor.

Potem je mešani zbor zapel nekaj pesmic, kar se je vsem prav dopadlo. Za petjem vrstila se je tombola.

G. Jakob Kavčič, trgovec, ki pri vsakej priliki pospešuje narodno reč, podaril je za tombolo bralnemu društvu srečko „narodnega doma.“

Polovica čistega dohodka te veselice se bode poslala za „dr. Janez Bleiweisov spomenik“, druga polovica pa za „narodni dom.“ Konečno se je plesalo do polnoči. Kmalu potem se je zapela „Lahko noč“ in razšli smo se v nadi, da bi kmalu zopet naše bralno društvo kako tako veselico priredilo, veselega srca.

Iz zgornje Pivke 4. februarja. [Izv. dop.] (Naša cesta in naš cestni odbor) — pardon, jaz sem se popolnem zarekel, kajti oba faktorja nista več zgornjega imena vredna, ker naša cesta ni več cesta in odbor ne cestni, temveč cestni odbor na papirji, ki je nas zgornje Pivčane s cesto popolnem razdejal, on sam nam jo je uničil in pre naredil v gozdno pot. Pridi, pridi dragi tujec sem, in usedi se makari v Knežaku na voz, ki je na peresih, in ko bi bil še tako zatvorjen, dober ti stojim, da, ko dospeš v Trnovo ne bode ti trebalo iti po rabarbare k zdravniku v bližnjo Bistrico, temveč zvest si bodi, da ti bode mej vožnjo vse radikalno odleglo.

Tako daleč nas je pripravil naš cestni odbor, da celo kmet, ako ima voz sena iz Knežaka v Trnovo prepeljati ni tega v stanu, ako nema pripomoči, da mu pridržé voz ob strani. Tega je kriv jedino le naš cestni odbor, naj se izgovarja kakor mu drago, on zna tudi v svoje varstvo uradno dokazati, da je pustil jedenkrat, dvakrat, trikrat pri cerkvah klicati: kmetje šuto na cesto, kamenje na cesto, a vse to ga ne bode opralo, ker taki ukazi niso dovolj in so skoro kakor bi jih ne bilo, kajti kaj družega storiti se mu ni ljubilo kot ukazovati; tudi davkar ukaže franke plačati, ali le-to mu ne pritira kmeta v davkarijo, temveč iskati mora in poslužiti se drugih sredstev. — Zatorej naj izvoljeni cestni odbor pomisli, zakaj so ga izvolili in ako ni zmožen postavno ravnati, prosimo tudi sedanji, še le jeden mesec stari odbor: naj raji takoj svoj mandat odloži, in ako mu njegovo sploh privatno opravilo ne dopušča izvrševati svoje cestne naloge in izvesti sploh, kar je prejšnji odbor zanemaril, kojega so prerano hvalili — mojstra pred storjenim delom.

Náš cestni odbor je kriv, da se ne more občinstvo več pošteno so naše cesti voziti. Evo dokazov! Na Pivki so vasi, katere so v vseh treh letih komaj toliko kamenja napeljale, kolikor bi ga morale v enem letu. Danes, ko smo že v drugem mesecu novega leta, od mnogih vasij ni še lanske šute na cesti. Vsakateremu je nadalje znano po okolici, da kdor ima dati n. pr. 4 kopice šute, daje le po dve in s tem je dotični cestnik z odborom vred dovoljen — in tudi se da izkazati, da, ako pripelje kmet kamenje ali blato, drobno ali debelo, vse je za dobro vzprejeto; tedaj kdo je kriv, nego odbor, da je vse v takem neredu za dobro spoznano, kdo drugi pa zamore te nemarnosti in nerednosti odpraviti nego odbor, in ker smo po teh nemarnostih v resnici tako daleč zabredli, da danes nemamo več ceste, katera nam je neobhodno k življenju potrebna, smo pač prisiljeni za zdaj po tem potu tudi višje nadzorništvo, to je slavni deželni odbor naprositi, da blagovoli strogo dotičnemu cestnemu odboru zaukazati, naj ta svojo dolžnost postavno pa tudi energično izpolnjuje in naj tudi kaznuje, kar je kazni vredno, da se cesta popravi in priredi za javni promet. Ljudstvo bode gotovo storilo svoje dolžnosti, ako ne z lepo pa z grdo; ali tako ko do zdaj ne sme ostati še dalje. Ako pa vse to nič ne pomaga, naj vsaj okrajno glavarstvo v Postojni drugače ukrene, naj na primer ali zapove cesto razdeliti, ali jo na davkarski goldinar naložiti ali kakor hoče napravi, da se nam le to, kar moramo imeti za svoj kruh, to je cesta, vzdrži. Istina je, da se je nam na gornjej Pivki velika in brezpotrebna krivica že takrat storila, ko so nam cesto, ob kateri se nahajajo največje vasi, cesto, ob kateri ležita velika gozda knezov iz Šneperka in Planine, cesto, po kateri gre vsaki dan nad sto voz, kot cesarsko odvezli in to častito ime na drugo stran hriba prenesli, ki služi jedino le par mlinarjem, dasiravno se je nad sto tisoči in to brez vsake naravne podlage zanjo izdalo, kar se danes lahko konstatuje; kajti po lepi cesarski cesti se nema kaj voziti, a po naši strani je vedno in bo dovolj vožnje, ali žalibog nema se kmalu kod. Prosimo tedaj, ne zavrzite revnega kmeta, kateri tudi državo vzdržuje, pomagajte mu vsaj z neobhodno potrebnimi cestami. Pač pa bi bilo tudi jako potrebno, koristno in pravično, ko bi tudi nam od kake strani se kaka podpora podeliti blagovolila, da bi zamogli vsaj glavne klanke po Globovniku odstraniti ali ponižati, vsaj tiste klanke, po katerih si voznik nikoli nikamor sam pomoči ne more, ter mora po uro ali še dlje čakati na sosedovo pomoč. Torej vsaj tisti Globovnik, v katerega znoži gotovo več hudičev in strel počiva, kot jih je v peklu. Naj torej naš novo izvoljeni načelnik cestnega odbora kam potrka, mogoče, da se mu odpre, saj nas tudi duhovni gospodje s tem tolažijo, ko nam pridigujejo: „kdor trka, se mu odpre“.

Jeden, ki se je moral privezati, da ga ni z voza vrglo.

Domače stvari.

— (Srečke „Narodnega doma“) razposlale so se vsem društvenim poverjenikom in nekaterim drugim domoljubom slovenskim. Upravni odbor sklenil je tudi poslati jih vsem slovenskim duhovnikom in nekaterim narodnim učiteljem. — Poročila, ki nam o prodaji srečk dohajajo, glase se v obče povoljno in nadejamo se, da ga ne bode zavednega Slovence, ki bi se te prve in važne narodne loterije ne udeležil.

— (Imenovanje.) Krajnim šolskim nadzornikom so imenovani: Gospod Franjo Puppis posestnik, trgovec in c. kr. poštar za Košano; gospod Lavoslav Dekleva, mlinar in nadžupan, za Suhorje in g. Anton Nadoh, posestnik, za Ostrožnabrdo, okraj Postojna na Notranjskem.

— (Imenovanje.) Gosp. dr. Alojzij Fohn, pristav pri c. kr. okrožni sodnji v Celji, imenovan je okrajnim sodnikom v Slovenji Gradec.

— (Trgovskega plesa) skupni prihodki iznašajo okolu 700 gld., toraj več, nego lansko leto in dojde bolniškemu in penzijskemu društvu precejšna

svota. — Omenjeno društvo zastopala sta na plesu voditelja-namestnik gosp. M. Treun in društveni odbornik, trgovske kamore svetnik gospod Ivan Perdan, ter vzprejemala z najfinejšo uljudnostjo odlične goste.

— (Podčastniki 2. bataljona 17. pešpolka v Kopru) priredijo v četrtek 8. februarja 1883 v prostorih „Hotel Armonia“ zabavni večer s plesom. Začetek ob 8. uri zvečer.

— (Skladbe Avgusta Armina Lebana), nekako nadaljevanje „Glasov s Primorja“, obsega joč v I. zvezku 4 moške in 2 mešana zbora, ti skajajo se v Ljubljani in se ta mesec pošljejo mej svet. Prvi zvezek, ki bode stal 25 kr., po pošti 30 kr., razpošlje se nekojim gospodom na ogled. Naročnina naj se pošilja uredniku „Skladbam“, g. Janku Lebanu, učitelju v Lokvi (Corgnale, via Divača, Küstenland). Želeti je, da bi osobito učitelji krepko podpirali to začetje, ker je cena tako nizka, da si vsak lahko delce omisli, če prav ne bi bil muzikalen, že iz rodoljubnega nagiba!

— (Zaprli so) v Pontebi italijanskega carinskega uradnika, ki je izustil razžaljeve besede proti Avstriji in nje vladajočej hiši ob priliki kratkega prepira z nekim gostom Avstrijcem. Ob jednem imel se bode zagovarjati zaradi zločinstva dvoboja, ker je na avstrijskih tleh izzival. Irredentovca izročili so žandarji c. kr. okrajnej sodnji v Trebiž.

— (Slovensko literarno društvo na Dunaji) ima v 9. dan t. m. začeti o 7. uri zvečer svoj redni zbor. Spored: 1. Poročilo tajnikovo o poslednjem zborovanji; 2. O Nikolaji Aleksejeviči Nėkrasovem, čita g. K. Štrekelj; 3. Zarujava srce; podoba iz naših časov, čita g. A. Franko; 4. Slučajnosti. Lokal: Kaiser's Restauration III Ungarg. 27. V to zborovanje vabi ude in prijatelje društvu prijazno odbor.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 5. februarja. Grof Festetics, general konjice umrl.

Pariz 5. februarja. Osem članov senatne komisije, ki ima predposvetovati zakon o prentendentih je proti predlogu, jeden zanj. Odlok preiskovalnega sodnika stavi princa Napoleona pred obtožbo zbornico zaradi atentata na vladno obliko.

Novi York 5. februarja. V državah Ohio, Indiana in v zapadnej Pennsylvaniji velikanske povodnji.

V. Vodnika 125letnica.

Iz bistvenih vzrokov prestavila so narodna društva ljubljanska slavljenje 125. rojstnega dne „Valentina Vodnika“ na velikonočni ponedeljek. Narodna društva po deželi so pa prirejela, kakor je to od leta 1858 v navadi, letos toliko lepše svečanosti, ker je 3. svečana 1883. minulo 125 let, odkar se je porodil V. Vodnik.

Bolj sijajno in srčno pa se Vodnikov spomin nikjer ni slavil, kakor v Zgornji Šiški pri „Žibert-Matijanu“, to je v rojstni hiši proslavljenca od strani šišenske Čitalnice in ljubljanskih gostov.

Lepše ko na Svečnico pač „Žibertova“ hiša ni še bila okinčana z zastavami, transparenti, venci in razsvetljena z lampijoni in lučicami, kakor dne 2. svečana 1883. in gotovo se je malokdaj o zaslugah V. Vodnika pred hvaležnejšim občinstvom tako navdušeno govorilo.

Ob 4. uri popoldne je pokanje topičev znamenovalo pričetek slavnosti. Kmalu potem pozdravila je šišenska Čitalnica z zbranimi pevci pod svojo zastavo tako lepo okrašeno zgodovinsko znamenito hišo. Pevci in pevke zbirali so se okoli kamentne mize, katera stoji v gloriyeti, ki je bil jednako hiši od zunaj in znotraj lično okrašen. Ondu kaj je bil postavljen Vodnikov svečani kip. Drugo občinstvo zavzelo je prvo nadstropje, kjer je svirala vojaška godba c. kr. polka bar. Kuhn, katera je do pol 6. ure svirala pred kamenito spominsko ploščo. Potem je govoril navdušeno gospod Bežek o V. Vodniku, kot prvem vodniku, o njega delovanji in trpljenji, ter je zaključil nagovor s pou-

darkom, da je narod dolžen „Vodniku“ postaviti vredni javni spomenik; moški zbor šišenski pa je zapel zbor „Domovini“ in „Ilirija oživljena“. Pričetek in sklep te ovacije pred spominsko ploščo „V. Vodnika“ markiralo je streljanje. Drugi del slavnosti vršil se je potem v hiši, katere vsi prostori bili so napolnjeni. Ubrano petje moškega in mešanega zbora, govori in godba podajali so si roko.

G. Fran Drenik pozdravil je navzoče in nazdravil hišnemu gospodarju g. Matjanu, ki kot iskreni domoljub čuva čast rojstnega doma „Val. Vodnika“ in živečim sorodnikom, njega sorodnikom, rodbinama „Vodnik-Knez“. G. Bežek napil je slovenskemu narodu, kateri časti „Val. Vodnika“. Primerni pozdrav društvenega predsednika g. And. Praprotniku, kot zaslužnemu ravnatelju in odgovornemu, rodoljubu in pisatelju slovenskemu, ter zvestemu čestilcu V. Vodnika, pri katerega prvi slavnosti pred 25 leti je tudi navzoč bil, odzdravil je odlični gospod z zdravico, v kateri veselega srca pripozna, da so nauki V. Vodnika bili pravi ter želi, da jih narod slovenski nikdar ne zabi, in napije konečno šišenski Čitalnici, ki marljivo in uspešno dela za izomiko naroda okoli sebe.

Navdušeno sprejeta bila sta brzojava:

Iz Gorice: „V poslavljenje buditelja Ilirije zbranemu narodu kliče s tovariši: „Slava!“

Bogoslovec Miklavčič.“

Iz Lvova: „Neumrjoča slava tvojemu spominu naš Vodnik! Slava hvaležnemu narodu, kateri v srcu te nosi in danes oslavlja.“

Oddaljen milej domovini v duhu z vami združen na kraju njegove zibelke obhajam z vami pomisljivi, nam Slovencem slovesni dan. Slava!

Gerbic.“

Slavnemu rojaku in dejanskemu prijatelju šišenske Čitalnice g. Fran Gerbicu na čast zapelo je navzoče občinstvo željo: „kolikor kapljic toliko let, Bog mu daj na svet živeti!“

Po raznih še družih zdravicah in „pravdah“, po izrečenem popolnem priznanji odboru in drugim gg. društvenikom za arangement svečanosti, po burno živahno sprejetej zdravici g. Antonu Knezu kot neutrudljivemu in požrtvovalnemu delavcu v korist in prosep Čitalnice — prejenjala je „beseda“, a pričel se ples, kateri je veselo trajal do 3. ure jutraj, o kateri je pred 125 leti rodil se „V. Vodnik“.

Poslano.

Slavno uredništvo „Slov. Naroda“!

Ni mi vse jedno, kako se o mojem nasvetu, kojega sem letos 9. januarja slavnemu odboru „Slovenske Matice“ ponudil slovenskemu občinstvu poroča, posebno pa še zavoljo tega ne, ker se bojim, da bi vsled nedoločenega poročila, ki se prav razumeti ne more, stvar sama škodo trpela, in sicer takovo škodo, koje ne bo mogoče popraviti. Prosim torej, naj se v „Slovenskem Narodu“ moj nasvet, kojega Vam zvesto prepisanega tukaj podam, v katerej prihodnjih številkih natisne.

„Slavni odbor „Slov. Matice“!

S hvaležnim srcem vračam „Slovenski Matici“ slovensko književno zapuščino Vrazovo. V njej se hrani neprecenljiv zaklad slovenskih narodnih pesnij, katerih je največ Stanko Vraz sam zbral, nekaj so jih pa tudi drugi spravili po vseh slovenskih pokrajinah. Dovoljujem si pa tudi slavni odbor „Slovenske Matice“ prositi, naj se pobrini, da se začne z izdavanjem teh narodnih biserjev z napevi vred. V XVII. in XIX. zvezku se nahaja precejšnje število narodnih napevov, kakor jih je zapisal Stanko Vraz. Naj bi te napeve točno pregledal kateri veščak v godbenej stroki in izrekel svojo sodbo o tem, so-li napevi dosti zvesto zapisani ali ne. Še sedaj se večji del teh pesnij po Štajerskem poje in bi se torej moglo še kaj po živih virih popraviti in tudi dostaviti, ker Stanko Vraz ni k vsaki, nego le k nekaterim pesnim napeve zapisal in sicer v naglici; pri episkih pesnih skoraj vseskozi napevov manjka. Naj bi se pa tudi še drugod, ne samo po Štajerskem, pozvedovalo po napevih in bi se naj rešilo, kar je še rešiti mogoče. Vem, da mora sedaj „Matica“ skrbeti za šolske potrebe — vendar nam pa ne bo na hvalo, če smo zamudili rešiti, kar se brž ko ne čez malo let ne bo moglo več rešiti smrti in pozabljenosti.

V Mariboru, 9. januarja 1883.

Dr. Jož. Pajek.“

